

שם המחקר: מוגבלות שכלית התפתחותית בקרב פגים: מחקר אורך בינקות לבדיקת גורמי סיכון.

סימנים מוקדמים ומאפיינים אימהיים (מחקר המשך)

שנה: 2017

מס' קטלוגי: 150

שם החוקר: פרופ' נורית ירמיה

רשות המחקר: המחלקה לפסיכולוגיה האוניברסיטה העברית בירושלים

תקציר המחקר:

מחקר זה נעשה בסיוע קרן שלם.

מטרות המחקר: במחקר זה עקבנו אחר התפתחותם של פעוטות בקבוצת פגים, ופעוטות בקבוצת השוואה שנולדו בזמן, לאורך שלוש השנים הראשונות. מטרת המחקר הייתה לבחון את אחוז הסיכון למוגבלות שכלית התפתחותית (מש"ה) בקרב פגים ולזהות גורמי סיכון הקשורים בהריון ובלידה. מטרה נוספת הייתה לזהות מאפיינים מוקדמים ונתיבים התפתחותיים המבחינים בין פגים עם ובלי מש"ה. לסיום, בחנו את ההבדלים באינטראקציית הורה- ילד בין קבוצת הפגים לקבוצת השוואה בגיל 36 חודשים, ואת הקשר בין ההתפתחות הקוגניטיבית לסגנון ההורות.

שיטה: מחקר זה כלל 110 פעוטות פגים (שבוע לידה ≥ 34) ו- 39 פעוטות שנולדו במועד (בין שבוע 38-41 להריון) שהשתתפו במעקב התפתחותי ממועד שחרורם מבית החולים ועד לגיל 36 חודשים (גיל מתוקן).

ממצאים: הממצאים מורים כי פעוטות שנולדו פגים נמצאים בסיכון מוגבר לעיכוב התפתחותי ולקשיי ויסות וקשיים התנהגותיים- רגשיים. בחינה של המאפיינים המוקדמים של הפעוטות הפגים בעלי העיכוב ההתפתחותי בגיל 36 חודשים הצביעה על קיומם של גורמי סיכון הקשורים בהריון, הכוללים שבוע לידה מוקדם, משקל לידה נמוך, ציוני אפגר נמוכים ומספר גבוה יותר של ימי הנשמה. כמו כן, הציונים במבחן ההתפתחותי של קבוצת הפגים עם העיכוב ההתפתחותי היו נמוכים באופן מובהק מאלו של קבוצת הפגים ללא העיכוב ההתפתחותי, כאשר הפער בין הקבוצות גדל לאורך הזמן. לבסוף, מצאנו כי הרגישות ההורית בקבוצת הפגים, כפי שנמדדה באינטראקציית הורה- ילד, הייתה נמוכה מזו של קבוצת השוואה, ויחסי הגומלין, כפי שנמדדו גם כן באינטראקציית הורה- ילד היו מפותחים פחות בקבוצת הפגים. מצאנו גם כי בקרב

קבוצת הפגים, ציון גבוה יותר במבחן המאלן בגיל 36 חודשים ניבא רגישות הורית גבוהה יותר, חודרנות הורית נמוכה יותר, הגבלה נמוכה יותר במשחק ההורה, היענות גבוהה יותר של הילד, נסיגה נמוכה יותר של הילד, מעורבות גבוהה יותר של הילד, יחסי גומלין מפותחים יותר בדיאדה ופחות מאפיינים שליליים בדיאדה.

מסקנות: ממחקר זה עולה החשיבות של מעקב התפתחותי מתמשך בעיקר בקרב פעוטות עם גורמי הסיכון שנמצאו, ומתן טיפול בשלב מוקדם לפעוטות שקיים עבורם חשש לעיכוב התפתחותי. כמו כן, נמצא כי הציון במבחן ההתפתחותי מנבא מאפיינים הקשורים לאינטראקציית הורה-ילד, מה שמצביע על סיכון גבוה יותר בקרב פעוטות עם עיכובים התפתחותיים ליותר מאפיינים שליליים באינטראקציה ופחות מאפיינים חיוביים. לפיכך, עולה החשיבות של התייחסות למאפייני האינטראקציה, הן של ההורה והן של הילד, כחלק מהליך האבחון והטיפול בפעוטות עם עיכובים התפתחותיים.

- [לפריט המלא](#)
- [למאגר המחקרים של קרן שלם](#)
- [למאגר כלי המחקר של קרן שלם](#)